

अंकयोजना - 2020-21 (Set -4)

कक्षा - दशमी

संस्कृतम् (कोड-122)

समय: - होरात्रयम्

सम्पूर्णाङ्काः - 80

अवधातव्यम् -

1. 'आ' खण्डस्य अङ्कयोजनायां प्रदत्तानि उत्तराणि निदर्शात्मकानि सन्ति। प्रदत्तानि उत्तराणि अतिरिच्यापि सन्दर्भानुसारम् अन्यानि उत्तराणि भवितुम् अर्हन्ति।
2. प्रश्नपत्रे यत्र आन्तरिकविकल्पः अस्ति तत्र स्पष्टतया निर्देशः दत्तः अस्ति यत् केवलं प्रश्नद्वयम् अथवा प्रश्नत्रयम् इत्यादिकं तथापि यदि छात्रः सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखति तर्हि छात्रहिताय यत्र अधिकाः अङ्काः दातुं शक्यन्ते तादृशानां प्रश्नानां मूल्याङ्कनं करणीयम्। यथा चित्रवर्णने पञ्चवाक्यानां लेखनम् अभीष्टं परं छात्रः यदि सप्तवाक्यानि लिखति तर्हि तत्र केवलं प्रथम-पञ्चवाक्यानां न अपितु यानि वाक्यानि उत्तमानि सन्ति तेषां मूल्याङ्कनं करणीयम्।
3. अनुच्छेदे श्लोके वा आधारिताः प्रश्नाः अवबोधात्मकाः सन्ति। अतः विद्यार्थिनः अनुच्छेदे प्रदत्तशब्दानां स्थाने समभाव-पर्यायवाचि-शब्दानां प्रयोगं कर्तुं शक्नुवन्ति। तदर्थम् अङ्काः देयाः। यदि विद्यार्थिनः उत्तरलेखन-समये समुचितानां विभक्तीनां वचनानां च प्रयोगं न कुर्वन्ति तर्हि अंशतः अङ्काः कर्तनीयाः न तु सम्पूर्णाङ्काः।
4. त्रुटिपूर्णवर्तन्यै व्याकरणात्मक-प्रयोगाय च अनुपाततः अङ्काः कर्तनीयाः न तु सम्पूर्णाङ्काः।
5. आंशिक-दृष्ट्या समुचितेभ्यः उत्तरेभ्यः अपि अङ्काः देयाः।
6. रचनात्मक-कार्ये वाक्यरचना प्रमुखा न तु वाक्यसौन्दर्य-तत्त्वम्। अतः आंशिकवाक्यशुद्धये अपि अङ्काः देयाः।

'अ'-भागः (40 अङ्काः)

(बहुविकल्पात्मकाः प्रश्नाः)

अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्		
1	सन्धिः/सन्धिच्छेदः (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) (i) (ग) हि + अनन्ताः (ii) (ख) कः + चित् + लक्ष्यते (iii) (ख) इत्युक्त्वा (iv) (ग) सुरभेः + इमाम् + अवस्थाम् (v) (ख) निहिताम् + एकाम्	1x4=4
2	समासः/विग्रहः (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) (i) (ख) चौरस्य शंकया (ii) (ख) हर्षेण मिश्रितम्	1x4=4

	(iii) (ख) गले बद्धः शृगालकः (iv) (क) कज्जलेन मलिनम् (v) (ख) व्याघ्रं मारयति इति	
3	प्रकृति-प्रत्ययौ (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) (i) (क) बुद्धि + मतुप् (ii) (ग) चपेटा (iii) (ख) धूर्ता (iv) (क) माला (v) (ख) त्वत्	1x4=4
4	वाच्यम् (केवलं प्रश्नत्रयम्) (i) (क) त्वम् (ii) (क) पठ्यते (iii) (ख) श्लोकोच्चारणम् (iv) (ग) मया	1x3=3
5	समयः (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) (i) (क) सपाद-सप्तवादने (ii) (ख) सार्ध-सप्तवादने (iii) (ख) दशाधिक-द्वादशवादने (iv) (ग) पादोन-द्विवादने (v) (ग) त्रिवादने	1x4=4
6	अव्ययपदानि (केवलं प्रश्नत्रयम्) (i) (ख) श्वः (ii) (ख) अद्य (iii) (ग) इति (iv) (ग) पुरा	1x3=3
7	अशुद्धिसंशोधनम् (केवलं प्रश्नत्रयम्) (i) (ख) पचति (ii) (ख) मधुरम् (iii) (क) कुरु (iv) (ग) कुर्वः	1x3=3
पठितावबोधनम्		
8	प्रश्ननिर्माणम् (केवलं प्रश्नपञ्चकम्) (i) (ख) कस्याः (ii) (ख) केन (iii) (ग) केषाम् (iv) (ख) किम् (v) (ख) कस्मै (vi) (ग) कस्मिन्	1x5=5
9	उचितार्थचयनम् (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) (i) (ख) दुष्करम् (ii) (क) त्यजति (iii) (क) सरलता (iv) (ख) वने (v) (ग) पक्षी	1x4=4
10	भाषिककार्यम् (केवलं प्रश्नषट्कम्) (i) (क) सञ्चारी (ii) (क) कृष्णः (iii) (ख) विद्यार्थी (iv) (क) आगत्य (v) (ख) व्याघ्रः (vi) (ख) जननी (vii) (घ) सर्वदा	1x6=6

‘आ’ - भागः

वर्णनात्मकाः प्रश्नाः (40 अङ्काः)

अपठितावबोधनम्		
11	भाषिककार्यम् - अ. एकपदेन उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्)	(1x2=2)

